

[Janne Normann]

foreningerne kan anvendes til. Forslaget indgår jo som et led i den helhed, som er aftalt med landbrugets organisationer, hvor staten med denne sidste ændring nu har opfyldt sin del af aftalen. Vi kan love forslaget en positiv behandling i udvalget.

Brusvang (CD):

Forslaget er som nævnt af den forrige taler led i et kompleks af foranstaltninger til gavn for landbruget i den givne situation, og jeg kan derfor på centrum-demokraternes folketingsgruppes vegne tilsige en positiv indstilling med de begrundelser, som er anført i lovforslagets bemærkninger.

Boligministeren (Erling Olsen):

Hr. Thorndahl bad om en landbrugspolitisk begrundelse for forslaget. Jeg vil sige, at der bag forslaget ikke ligger nogen større landbrugspolitisk filosofi, men alene et ønske om at gøre en ende på en urimelig forskelsbehandling mellem landmændene.

I øvrigt skal jeg på landbrugsministerens og den samlede regerings vegne takke for den enstemmige tilslutning til lovforslaget, som er blevet til på landbrugsministerens initiativ. Jeg skal bringe landbrugsministeren budskabet herom. Jeg er sikker på, at det vil glæde ham meget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om en omlægning af kreditmarkedet, bl. a. med henblik på nedsættelse af det indenlandske renteniveau.

[Af Rahbæk Møller (SF) m. fl.]

(Beslutningsforslag nr. B 77. Fremsat 11/2 81).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Økonomiministeren (Ivar Nørgaard):

Indledningsvis vil jeg gerne sige, at jeg er enig med forslagsstillerne i, at det ville være ønskeligt, om man kunne nedbringe renteniveauet. Men der er nogle realøkonomiske bagvedliggende forhold, som gør, at jeg ikke er tilbøjelig til at mene, at de midler, som er indeholdt i SFs forslag, er hensigtsmæssige i denne henseende.

Hvis jeg tager forslagens dele i tur og orden, vil jeg sige, at det første punkt går ud på at gøre Nationalbanken til en ren statsinstitution, underlagt økonomiministeren. Det nævnes i bemærkningerne til forslaget, at alle væsentlige økonomisk-politiske dispositioner må foretages af regeringen med ansvar over for folketinget, og sådan er det jo også i langt de fleste tilfælde. At man på et enkelt område, nemlig det penge- og kreditpolitiske område, har en uafhængig Nationalbank, ændrer ikke ved det grundlæggende, at det er regeringen med ansvar over for folketinget, der træffer beslutningerne.

Vi mener, at det er nyttigt, at der finder en dialog sted mellem Nationalbanken og regeringen vedrørende midlerne og vægtfordelingen i den økonomiske politik. Jeg vil i denne forbindelse gerne understrege, at der ikke er uenighed mellem regering og Nationalbank om penge- og kreditpolitikens hovedlinjer.

Det næste punkt går ud på at fastsætte kvoter for forsikringsselskabernes og pengeinstitutternes køb af obligationer og andre værdipapirer. Man henviser i bemærkningerne til de norske erfaringer og til det lavere renteniveau, der er i Norge. Men den omstændighed, at en væsentlig del af finansieringen af boligbyggeriet og en række andre investeringer i Norge finansieres af statsbanker, skaber meget store forskelligheder mellem kapitalmarkedssituationen i Norge og her.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at der i Norge netop i denne tid sker en betydningsfuld ændring på dette område, idet man i langt højere grad end hidtil vil lade markedskræfterne få indflydelse på rentefastsættelsen, og at det

[Økonomiministeren]

ikke er sigtemålet med de stadig opretholdt placeringsbestemmelser at garantere afsætningen af et bestemt obligationsvolumen. I det norske nationalbudget for 1981 hedder det direkte:

»Sammen med en mere fleksibel rentepolitik vil et friere obligationsmarked gøre det lettere at styre likviditeten hos publikum og i bankerne og styre det totale kreditomfang og dermed den realøkonomiske og nominelle udvikling.«

I Norge har man således reduceret kontrollen for at opnå det, man selv betegner som en bedre styring.

Så er der punktet om større offentlig repræsentation i pengeinstitutternes ledelse for bedre at kunne påse de retningslinjer, som regeringen udstikker. Derom vil jeg sige, at det naturligvis altid kan diskuteres, hvor mange repræsentanter det offentlige bør have i pengeinstitutternes bestyrelse eller repræsentantskaber, men jeg har svært ved at se, at det på afgørende måde kan forbedre styringen. I den forbindelse vil jeg henvise til, at pengeinstitutter og forsikringsselskaber altid har efterlevet de aftaler, som jo herhjemme indgås med Nationalbanken efter aftale med regeringen.

Det fjerde punkt går ud på at genoplive kapitalmarkedsrådet med tilhørende sekretariat. Jeg vil her blot henvise til, at kapitalmarkedsrådet nok oprettedes som en permanent institution, men med specielt henblik på at vurdere de penge- og kreditpolitiske aspekter af den perspektivplan, perspektivplan II, der på det tidspunkt var under udarbejdelse. Da perspektivplan II blev offentliggjort samtidig med, at den første oliekrise begyndte, blev det desværre aldrig relevant at foretage den forudsatte analyse. Alene af den grund har vi ikke genoplivet kapitalmarkedsrådet med tilhørende sekretariat. Det skyldes bl.a., at vi er af den opfattelse, at behovet er begrænset, når man allerede har mulighed for at trække på ekspertise i Nationalbank og ministerier.

Som et resultat af de forslagspunkter, jeg nu har afvist på regeringens vegne, skulle man efter SFs opfattelse have tilstrækkeligt styr på udviklingen til, at man kan søge at nedsætte renten på den langfristede kredit. Som jeg allerede har sagt, mener jeg ikke, at midlerne kan bruges. Vi må acceptere, at så længe den danske økonomi er præget af den

manglende balance, som underskuddet på betalingsbalancen er udtryk for, må vi anvende alle styremidler. Vi må således affinde os med, at det danske renteniveau, bl.a. for at sikre refinansieringen af den korte gæld til udlandet, ligger i overkanten af det internationale niveau. Likviditetsstyring og rentestyling er en meget væsentlig del af vore styringsmidler, som vi ikke kan slække på. Den afgørende betingelse for en lempelse er, at underskuddet på betalingsbalancen nedbringes. I så fald kan situationen være en anden.

Regeringen tilsigter ikke et renteniveau, der er højere end nødvendigt, jfr. f.eks. det rentefald, der skete sidste efterår. Regeringen er heller ikke veget tilbage for gennem udenlandsk lånoptagelse at overtage en større del af finansieringen af underskuddet på betalingsbalancen. Man må imidlertid gøre sig klart, at der er grænser for, hvor langt vi i denne henseende kan gå uden uheldige konsekvenser for vores kreditværdighed og lånevilkår.

Jeg må derfor gentage, hvad jeg sagde indledningsvis, at regeringen må afvise SFs forslag, ikke fordi vi ikke gerne ser et lavere renteniveau, men fordi forslagene er utilstrækkelige til at sikre den fornødne balance i vores styringspolitik med det nuværende betalingsbalanceunderskud.

Stavad (S):

Må jeg indledningsvis sige, at der er visse holdninger i det foreliggende forslag, som ikke er helt fremmede for os. Jeg kan oplyse, at der i vores principprogram er en passus, hvori det hedder:

»Banker, sparekasser, kreditforeninger og forsikringsselskaber må omdannes til selvejende institutioner, hvor samfundsrepræsentanter udgør flertallet i de ledende organer.«

Hvis vi ser på de praktiske muligheder for at gennemføre noget i den retning, så må vi have i frisk erindring industriministerens forslag om at sikre samfundsrepræsentanter i forsikringsselskaberne, og de fleste af os husker vel også, at det led en temmelig krank skæbne her i tinget.

Det primære formål oplyses af forslagsstillerne at være en sænkning af renteniveauet, og vi er ganske enige i, at det er noget, vi må tilstræbe, og noget, vi tilstræber, men vi tvivler meget på, at de ting, som ligger i det fore-

[Stavad]

liggende forslag, er instrumenter, som er særligt egnede til det formål.

Jeg vil godt understrege, som ministeren allerede har gjort det, at vores opfattelse er, at samarbejdet imellem Nationalbanken og regeringen er fuldt tilfredsstillende, at der er enighed og et godt samarbejde om den løbende pengepolitik. På samme måde vil jeg godt understrege, at de henstillinger, som er givet af Nationalbanken til vore pengeinstitutter, i alt væsentligt er fulgt på en rimelig og god måde.

Der er efter min opfattelse, hvis jeg læser forslaget rigtigt, en nydannelse i det. Man siger, at de samfundsrepræsentanter, der skal udpeges til bestyrelserne i bankerne og sparekasserne, skal udpeges af regeringen. Deri er der intet nyt. Det nye ligger i begrundelsen, idet man siger, at de repræsentanter, der udpeges, skal man have sikkerhed for har den samme holdning som den til enhver tid siddende regering. Når vi samtidig ved, at det efter forslaget er et flertal i ledelsen, altså såvel i repræsentantskabet som i bestyrelsen, der skal udgøres af disse samfundsrepræsentanter, så må vi jo forudse, at hvis vi får en ny regering, så skal ledelserne udskiftes i samtlige pengeinstitutter i kongeriget Danmark, og jeg vil tillade mig at sætte et spørgsmålstegn ved, om det også er hensigtsmæssigt.

Jeg tvivler på, om et sådant forslag havde nået ind i det høje ting, såfremt man havde vidst, hvordan det i praksis foregår i et pengeinstitut. Jeg tror, at det, hvis man vedtog noget sådant, ville afstedkomme en række tab i pengeinstitutterne, når de skulle skifte ledelse og fik en uerfaren ledelse, og jeg kan også befrygte, at det ville kunne indebære, at der gives afslag på ellers rimeligt begrundede kreditter til skade for investeringerne i erhvervslivet.

Et andet punkt, jeg også vil sætte et stort spørgsmålstegn ved, er, at man mener, at vi væsentligt kan sænke renteniveauet for lange kreditter, men opretholde et højt renteniveau for korte kreditter. Jeg mener ikke, at det er muligt eller særlig hensigtsmæssigt, og skulle det lykkes os i en kort periode at gøre det, så tror jeg, at det på den lange sigt ville blive et meget dyrt bekendtskab, med den måde vi har indrettet vort samfund på. Selv om det forslag, som er fremsat af SF, blev vedtaget,

mener jeg ikke, at vi har instrumenter, der ville muliggøre en sådan politik.

Må jeg sluttelig sige, at der er enkelte gode tanker i det foreliggende forslag, men at vi ikke kan støtte det i den udformning, det har fået i sin helhed.

Ellemann-Jensen (V):

Dette forslag viser endnu en gang, at SF i sin økonomiske politik bevæger sig rundt på små lyserøde skyer i fantasiens verden.

Vi ville da også meget gerne have nedsat det indenlandske renteniveau, men det kan man nu engang ikke få, sådan som SF foreslår det, ved at ændre på den institutionelle opbygning af kreditmarkedet. Man kan ene og alene få nedsat renteniveauet ved, som økonomiministeren helt korrekt sagde det, at få begrænset og fjernet underskuddet på betalingsbalancen. Der findes ingen mirakelkur her, og de mirakelkure, SF foreslår, med ændring af Nationalbankens status, væsentlige ændringer i ledelsesformen i pengeinstitutterne osv., er noget, som naturligvis ikke kan skabe baggrund for en nedsættelse af renteniveauet.

SF er også inde på, at man vil have forøget statens udenlandske lånoptagning, sådan at man kan begrænse private virksomheders lånoptagning i udlandet og på den måde måske nå frem til en nedsættelse af renteniveauet. Vi må da gå ud fra, at staten i forvejen optager så rigelige internationale lån, som man ud fra en vurdering af markederne til hver en tid finder det muligt at gøre. Selv om man forestillede sig, at staten med stærkt øget styrke gik ud i låntagningen, så ville det formentlig være brøkdelen af procenter, man kunne nedsætte det danske renteniveau med, rent bortset fra, at man kunne risikere nogle forskydninger i betalingsmønstrene, som ville være ganske uoverskuelige.

Vi mener derfor, at det, kræfterne skal samles om, er at nedsætte betalingsbalanceunderskuddet for på den måde at få en varig nedsættelse af renteniveauet.

Specielt kaster SF sig over Nationalbankens status. Vi finder absolut ingen grund til at ændre ved Nationalbankens forholdsvis uafhængige status. Vi finder, at det er meget værdifuldt og har vist sig meget værdifuldt med en så forholdsvis uafhængig institution som Nationalbanken, og vi tør slet ikke tæn-

[Ellemann-Jensen]

ke på, hvad der kunne være sket, hvis det havde været økonomiministeren, der sad fuldstændig på Nationalbanken for øjeblikket. Så skulle vi ikke blot slås med en for svag finanspolitik, men også med en for svag pengepolitik. Vi ønsker altså absolut ikke Nationalbankens status ændret.

Vi kan heller ikke gå ind for de forslag, man lægger frem om at ændre den offentlige repræsentation i bankers og sparekassers bestyrelser, og jeg kan fuldstændig tilslutte mig hr. Stavads glimrende beskrivelse af, hvad det ville betyde for mulighederne for en effektiv ledelse af pengeinstitutterne.

Endelig er der forslaget om at genoplive kapitalmarkedsrådet. Det kan da vist kun være en vittighed.

Kjelgaard (KF):

SFs forslag til folketingsbeslutning virker på mig temmelig tåbeligt og ude af trit med de faktiske forhold. Det hævdes i bemærkningerne, at det danske kapitalmarked er underkastet meget ringe styring, og at konsekvensen heraf er den høje rente. Det er noget sludder. Kapitalmarkedet styres efter min mening temmelig meget. Renten er en følge af en forkert økonomisk politik, en følge af en alt for stor vækst i den offentlige sektor, en følge af en alt for stor vækst i lønningerne, en følge af underskuddet på betalingsbalancen og en følge af et alt for stort forbrug på alle områder, oven i købet på kredit i udlandet. Renten er således et symptom på en dårlig økonomisk politik, ligesom feber er et symptom på en sygdom, og der er vel ingen, der i ramme alvor ville forsøge at kurere en sygdom ved at slå feberen ned og nøjes med det.

Det er bestemt ikke mere statsstyring, vi har brug for. Vi har brug for mere økonomisk disciplin. Vi har brug for en væsentlig reduktion af skatte trykket og en kraftig justering af forholdet mellem den private og den offentlige sektor. Det vil vi gerne medvirke til, sådan at vi også kan få vores ønske om en lavere rente opfyldt.

Vi kan fra konservativ side absolut ikke medvirke til en gennemførelse af nærværende forslag.

Askjær Jørgensen (FP):

Fra fremskridtspartiets side kan vi ikke se, at Nationalbankens status har givet anledning til en uheldig udvikling i de senere år, for øvrigt heller ikke længere tilbage i tiden. Om det vil være rigtigt i al fremtid til opretholde den status for Nationalbanken, den har nu, vil vi ikke garantere for, men vi finder ikke, at det er påtrængende at ændre ved det nu.

Det sidste års tids udvikling på pengemarkedet har bevist, at den socialdemokratiske tese om, at man er nødt til at opretholde et højt renteniveau i Danmark for at tvinge erhvervsvirksomhederne til at låne i udlandet, ikke helt passer.

Vi bemærkede os, at Industrirådet her først på året var fremme med nogle tanker om, at staten i højere grad skulle overtage den udenlandske lånoptagning. Hvis man kører en så elendig politik, at det i det hele taget er nødvendigt at optage udlandslån, så kan vi være enige i, at en større del af det nok burde ligge hos staten i stedet for hos de enkelte virksomheder, alene ud fra den betragtning, at der foreligger dokumentation for, at staten kan låne pengene lidt billigere, end de private kan.

Men ellers kan jeg tilslutte mig de foregående ordførere. Det, det drejer sig om i dette samfund, hvis vi skal have renten ned, og det burde vi selvfølgelig få, er, at vi får bragt orden i vores økonomi. Hvis man vedtager nogle finanslovsforslag, der fjerner behovet for salg af statsobligationer, hvis man holder op med at tage indkomstskat af renteindtægter, hvis man havde vedtaget nogle overenskomster, der havde sikret en uændret bruttopris på arbejdskraft i stedet for en 10 pct.s stigning, og hvis man i øvrigt havde taget fat på at forbedre erhvervslivets vilkår, så havde der været gode muligheder for at få et drastisk rentefald. Med de overenskomster, man har vedtaget nu, der giver en stigning i bruttoprisen på arbejdskraft, med den finanslov, der er vedtaget, så der fortsat skal sælges mange statsobligationer, er der ingen som helst mulighed for at få renten sat ned. Derfor vil det fortsat blive dårligere og dårligere at drive erhvervsvirksomhed i Danmark, og derfor vil gælden vokse og renten igen stige. De to ting bider hinanden i halen, de to ting trækker hinanden op. Derfor er den eneste vej til at få renten ned ikke at følge SFs politik, men at følge fremskridtspartiets politik.

[Askjær Jørgensen]

Når socialdemokraternes ordfører står her og siger, at man kæmper for at få renten sat ned, og det har man til hensigt, så er det direkte forkert, for den politik, socialdemokraterne og den socialdemokratiske regering fører her i huset, er en politik, der direkte forøger renten i det danske samfund, og dermed er det en politik, der stadig væk forøger arbejdsløsheden. Det er trist, at der ikke er et markant flertal mod denne politik. Jeg glæder mig til nu at høre den radikale ordfører gå op og sige, at man gerne vil støtte en politik, der sætter renten ned, men så skal man til at være mere i opposition til socialdemokratiet.

Janne Normann (RV):

Jeg er nu ganske glad for, at vi i det radikale venstre ikke behøver at støtte os til fremskridtspartiets gode råd, når det drejer sig om at tage stilling til den økonomiske politik.

Der er enighed her i salen om, at renten er for høj, og så vidt jeg kan skønne, har der også været enighed indtil nu om, at dette forslag ikke er vejen frem.

Der er nogle af bemærkningerne i lovforslaget, jeg gerne vil kommentere, også enkelte af punkterne, først og fremmest punkt 4 om kapitalmarkedsrådet. Jeg vil pege på, at det var ønskeligt, om kapitalmarkedsrådet enten kunne komme til at fungere eller også blev ophævet.

Det er rigtigt, at der i befolkningen og såmænd også hos mange økonomisk kyndige er en vis usikkerhed om Nationalbankens beføjelser. Loven er, så vidt jeg ved, fra 1936 og ganske antikveret på nogle områder. Jeg vil snarere foreslå, at man fik nedsat en pengepolitisk kommission, som kan gennemgå hele samspillet imellem regeringen og Nationalbanken, da der er mange uklarheder, som det ville være gavnligt at få kastet noget lys over. I det hele taget må man sige, hvis man skal tage stilling til en så vidtgående omlægning af kreditmarkedet, at det er vigtigt med et opklaringsarbejde forud, og det kunne en sådan pengepolitisk kommission nok bidrage til.

Forslaget om at øge antallet af offentlige repræsentanter i pengeinstitutternes bestyrelser behøver jeg vist ikke kommentere nærmere. Det må vi også tage afstand fra.

Det er desværre sådan, at det at nedsætte renten ikke bare er noget, man går hen og gør. Renten er jo en følge af den øvrige økonomiske politik både her og i udlandet. Det er en langsigtet økonomisk politik, selvfølgelig først og fremmest på indenrigsplan, der er vejen til en rentesækning.

Brusvang (CD):

Som ordfører for centrum-demokraternes folketingsgruppe har jeg følgende bemærkninger til forslaget fra SF:

Det er ikke sigtet, hvad andre ordførere også har sagt, nemlig et lavere renteniveau, vi kan have noget imod, tværtimod. Forslaget som helhed er for mig at se udtryk for en tendens hos SF, et ønske om at komme videre imod en statskapitalisme, som er os fremmed. Det vil altså sige, at tendensen i forslaget som helhed må vi tage afstand fra. Det kan godt være, at der er enkelte punkter, som også efter vores opfattelse kunne lyde fornuftige, men hvad de store ting angår, ændring af Nationalbankens status, en yderligere offentlig repræsentation i banker og sparekasser, genoplivning af kapitalmarkedsrådet osv., må jeg ligesom en række andre ordførere sige, det er næppe de midler, der vil bringe os et lavere renteniveau. Jeg kan derfor ikke tilsige nogen støtte fra CDs side til forslaget som sådant.

Ib Christensen (DR):

Det første punkt i forslaget om, at Nationalbankens status skal ændres, så den bliver en ren statsinstitution, underlagt økonomiministeren, kan vi sådan set godt være tilhængere af. Vi har i princippet været tilhængere af det i mange år, men vi har på den anden side været modstandere af, at man udvider Nationalbankens beføjelser.

Det, at Nationalbanken skal underlægges økonomiministeriet, anser jeg egentlig kun for en formalisering af kendsgerningerne, som de rent faktisk er, men de andre punkter vedrører jo en række ting, hvor man ønsker øget styring, og det tror vi altså ikke på. Vi tror ikke på, at man kan bringe renten ned blot ved at lave øget styring. Det er i forvejen sådan, at med hensyn til ca. 50 pct. af kreditmassen er der tale om en eller anden form for selektiv støtte eller rentestøtte, så man er altså langt ude med hensyn til en se-

[Ib Christensen]

lektiv kreditpolitik for i hvert fald for visse erhverv at bringe renten ned. Det har nationalbankdirektøren for øvrigt for nylig gjort opmærksom på.

Det, vi tror der skal til for at få renten ned, er noget helt andet. Det drejer sig om at få valutaen givet fri, så vi ikke får den løbende kroneopskrivning og dermed behov for en højere rente end udlandet. Det drejer sig om at få jorden frigjort fra at være pantsætningsobjekt og dermed få kapitalen ledt hen til produktiv anvendelse i stedet for til passiv anbringelse. Det drejer sig om at afvikle ejerboligsubsidier og andre boligsubsidier, der er med til at skabe forvriddinger til ugunst for de importkonkurrerende og eksporterende erhverv. Det drejer sig om en udgiftsreform, der kan medvirke til at nedsætte behovet for at udstede statsobligationer og ad den vej undgå den høje rente. Det drejer sig også om en skattereform, som tidligere her i dag har været til første behandling, hvori der indgår en renteskattereform. Det er den slags ting, altså liberale midler, der skal til for at få renten bragt ned, og ikke øget bureaukrati og statslig styring.

Rahbæk Møller (SF):

Snart sagt alle samfundsgrupper plages af den høje rente. Det gælder store dele af erhvervslivet eller snart sagt hele erhvervslivet, selvfølgelig specielt byggeriet og landbruget, men også den ekspanderende industri, nybyggere osv. rammes. Lønmodtagerne rammes. Det gælder de uddannelsessøgende, hvis gæld vokser astronomisk. Det er virkelig et af samfundets store problemer. Samtidig hører vi kendte eksperter, jeg kan bare nævne Samuelson, der anbefaler os at sænke renten, der simpelt hen går imod den politik, som økonomiminister Ivar Nørgaard her forelagde, som går ud på, at først får vi orden i betalingsbalancen, og så sænker vi renten. Det er det modsatte, der er tilfældet. Det er rentens højde, der bl.a. forhindrer os i at løse betalingsbalanceproblemet, som Samuelson sagde, og som i øvrigt Industrirådet har påpeget i sin 7 års plan. Det er sjældent, vi i SF er enige med Industrirådet, men her er et punkt, hvor vi er det. Nu skal vi altså høre fra økonomiministerens side, fra hr. Ellemann-Jensens side osv., at det er helt forkert, vi skal blive ved med den besynderlige mo-

netaristiske politik, som vi har en lille islæt af på pengepolitikens område, det er den eneste vej ud af uføret.

Hvad angår de forskellige konkrete forslag kom det ikke bag på nogen, at de blev afvist af højrefløjen. Jeg var nok lidt forundret over nogle af økonomiministerens og hr. Stavads bemærkninger. For det første sagde hr. Stavad og vistnok også økonomiministeren, at samarbejdet mellem regeringen og Nationalbanken er udmærket. Det er der ingen der har anfægtet. Jeg tror såmænd, at det er ganske fremragende, jeg tror, at Nationalbanken er regeringens forlængede arm. Men det, der er problemet, er ikke regeringens indflydelse. Det er, at folketinget ingen indflydelse har på denne sag. Vi kan ikke her i folketinget pålægge økonomiministeren at føre en bestemt pengepolitik, fordi økonomiministeren øjeblikkelig vil sige, at det er Nationalbankens ansvarsområde. Det er det, der er problemet. En væsentlig del af den økonomiske politik er fjernet fra folketingets ansvar. Det er dér, problemet ligger, og derfor vil vi have den, også formelt, gjort til en statsbank.

Økonomiministeren kommenterede den norske ordning, kvotaordningen, og påpegede, at den var blevet liberaliseret i de senere år, man brugte den ikke så hårdt. Ja men det er ikke det, sagen drejer sig om. Det, sagen drejer sig om, er, at den norske nationalbank, den norske regering, har visse styringsmuligheder. Det er da indlysende, at de som led i deres økonomiske politik vil bruge dem mere eller mindre hårdt, men de har dem, de har kunnet bruge dem, og de har i en lang periode brugt dem til at fastholde et lavere renteniveau end i Danmark. Jeg ved godt, at renteniveauet er på vej op i Norge, og det er delvis en politisk beslutning, det vil jeg ikke blande mig i, det er en norsk afgørelse, hvordan de skal have det dér. Det er væsentligt at påpege, at de har styringsmidlerne, og vi har dem ikke.

Angående samfundsrepræsentanter sagde hr. Stavad, at det var en konsekvens af vores forslag, at hver gang vi skifter regering, så skal alle disse samfundsrepræsentanter altså skiftes ud. Nej, sådan er det jo ikke i Danmark. I visse lande, f.eks. USA, skifter man administrationen ud, når man skifter regering. Her i landet skifter man regeringen ud, men de mennesker, der repræsenterer regeringen rundt omkring, fortsætter dog og ar-

[Rahbæk Møller]

bejder loyalt for den nye regering. Sådan er det, og sådan er det selvfølgelig også tænkt for disse samfundsrepræsentanter, det giver sig selv. Naturligvis er der da ingen, der vil foreslå at skifte samtlige bankbestyrelser ud, hver gang vi har valg.

Angående kapitalmarkedsrådet sagde økonomiministeren, at dets formål kun var at vurdere Perspektivplan II. Det er da muligt, at det var dets hovedopgave, men i det arbejde, der faktisk nåede at blive påbegyndt i den meget kort tid, det eksisterede, indgik en hel række ting, der ikke direkte havde berøring med Perspektivplan II. Jeg tror da også, ministeren vil være enig med mig i, at det var en rent politisk beslutning af Hartlingregeringen, at den er nedlagt. Det fulgte simpelt hen af et ændret folketingsflertal og en ændret regering.

Jeg har kommenteret de fleste bemærkninger hos hr. Ellemann-Jensen og hr. Kjølgaard og hr. Askjær Jørgensen.

Jeg konstaterede, at fru Janne Normann dog var enig med os i nogle ting, nemlig at kapitalmarkedsrådet enten skal bruges eller skal ophæves. Det synes vi sandelig også. Principielt synes vi, det skal bruges.

Hr. Brusvang mente, at SF ønsker statskapitalisme. En væsentlig del af vores forslag går faktisk ud på øge folketingets magt over for regeringen. Det er da vist det stik modsatte af statskapitalisme, men sådan er der jo så meget.

Hr. Ib Christensen var tilhænger af vores forslag, hvad angår Nationalbanken. Det er jeg glad for. De øvrige bemærkninger var en mere generel agitation for retsforbundets økonomiske politik. Dem skal jeg ikke kommentere nærmere, men blot sige, at vi ikke er tilhængere af en flydende valuta.

Økonomiministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg har ikke noget ønske om at forlænge diskussionen, men jeg vil bare gerne tage afstand fra hr. Rahbæk Møllers påstand om, at regeringen skulle være tilhænger af en monetaristisk politik. Det har man også set i visse aviscommentarer at vi skulle være. Vores holdning er, at man ikke – sådan som monetaristerne tror det – kan bruge et enkelt middel i den økonomiske politik. Vi tror ikke på, at man kan styre udviklingen ved at bestemme pengemængden og udelukkende

ved at gøre det. Men det, jeg har forsøgt at gøre rede for i dag, er, at vi ikke mener, man kan udelukke os fra også at bruge renten som styringsmiddel. Jeg mener oven i købet, at vi er temmelig nødt til, sådan som situationen er, at anvende renten som styringsmiddel. Hvis man kunstigt ved hjælp af en række institutionelle foranstaltninger sætter renten ned eller bruger helt andre midler, er jeg bange for, at man afskærer sig fra at styre udviklingen i den retning, vi ønsker. Den retning, vi ønsker, er jo, at vi får nedsat betalingsbalanceunderskuddet, og at vi får højere beskæftigelse.

Men efterhånden som det lykkes at forbedre konkurrenceevnen, sådan som det skete meget markant i 1980, og som det forventelig også vil ske her i 1981, vil det også være muligt at følge med det rentefald, man må forudse der vil finde sted internationalt. Når vi kommer så vidt, vil vi selvfølgelig også støtte bestræbelser for et lavere renteniveau. Det er ikke udtryk for en monetaristisk politik, men derimod udtryk for, at vi ønsker at benytte alle styringsmidler, herunder også renten.

Stavad (S):

Hr. Rahbæk Møller anfægtede mine udtalelser om, at det foreliggende forslag vil indebære, at man, hver gang der skiftes regering, også ville skulle skifte flertallet af repræsentantskaberne og bestyrelserne ud i vores pengeinstitutter. Jeg vil godt bede hr. Rahbæk Møller læse de bemærkninger, som hr. Rahbæk Møller sandsynligvis selv har været med til at forfatte. Man siger, at man ikke ønsker at bruge det norske system med, at det er stortinget, der udpeger de medlemmer, der skal udpeges til repræsentantskabet og bestyrelserne, og man slutter med at sige:

»Det er regeringen, hvis politik repræsenterer folketingets flertal, der bør være repræsenteret, hvis der skal være tale om styring.«

Mener hr. Rahbæk Møller så, at der skal sidde nogle marionetter, som skal have besked af regeringen om, hvordan de skal stille sig i enhver situation, så at man kan sætte hvem som helst ind i bestyrelserne? Uanset om de har en holdning eller de ikke har en holdning, skal de have besked fra oven om, hvilken holdning de skal tage i en given situation. Det må være konsekvensen, hvis ikke

[Stavad]

man skifter ud, hver gang der kommer en ny regering, for hr. Rahbæk Møller siger selv, at det skal være personer, der repræsenterer den holdning, som regeringen har, der sidder i ledelsen, for at man kan få den styring, som hr. Rahbæk Møller ønsker med forslaget.

Askjær Jørgensen (FP):

I sine bemærkninger her i anden runde sagde ministeren meget markant, at det var ministerens opfattelse, at renteniveauet i Danmark yderligere ville falde betydeligt resten af indeværende år. Det blev jeg noget forbavset over, for så vidt jeg forstår, tyder udviklingen i vores økonomi på, at renten vil gå op igen. Jeg vil godt bede om at få præciseret, om økonomiministeren her den 17. marts vil udtale herfra, at ministeren tror på, at renten yderligere vil falde i løbet af dette kalenderår.

Rahbæk Møller (SF):

Lad mig lige rette en misforståelse, hr. økonomiminister. Jeg har ikke sagt, at regeringens politik er monetaristisk. Jeg har sagt, at rentepolitikken er et monetaristisk element i den førte politik. Det mener jeg den er.

Økonomiministeren siger, at først nedbringer vi omkostningsniveauet, så løser vi betalingsbalanceproblemet, og så kommer rentesænkningen. Men hvad består omkostningerne af? Ja, bortset fra råvarer osv., som vi ikke har styr over, er det jo væsentligt tre elementer: det er løn, det er rente, og det er skat. Erhvervslivets skattebetaling her i landet er rekordlav i Europa. Det er ikke den, der bringer omkostningsniveauet op. Lønniveauet er stort set på linje med de øvrige lande, vi konkurrerer med, når hensyn tages til produktiviteten, arbejdsgiveromkostninger osv. Det, der gør vores omkostningsniveau så højt her i landet, er den væsentligt højere rente.

Økonomiministeren siger, at vi skal beholde denne høje rente og bringe omkostningsniveauet ned. Så må det jo være lønnen, ministeren tænker på. Hvor meget skal vores løn presses ned under niveauet i de lande, vi konkurrerer med, før ministeren er tilfreds?

Hr. Stavad forstod stadig væk ikke det med samfundsrepræsentanterne. Det er indlysende, at hr. Stavad forestiller sig, at når

man sætter sådan nogle ind, skal det være veltjente partikammerater, og når den socialdemokratiske regering sætter socialdemokrater ind, så må en venstre-regering, eller hvad det nu bliver, selvfølgelig skulle sætte venstrefolk ind. Vi har faktisk en embedsstand i dette land, som bliver, når vi skifter regering, som uden at føle sig nedværdiget af det repræsenterer enhver regerings politiske mål. Der er ikke noget som helst i vejen for, at man kan sætte embedsmænd ind. Det var en løsning for at komme uden om det problem. Der er heller ikke noget i vejen for, at man sætte andre borgere ind – under den forudsætning, at de skulle følge generelle direktiver. Det er klart, at de ikke skal spørge i ministeriet om enhver sag. Det er der ingen der har talt om. Men at mennesker – uden at deres værdighed bliver gået for nær – kan følge skiftende regeringers politik, det er vores embedsstand dog det bedste bevis på er muligt.

Økonomiministeren (Ivar Nørgaard):

Til hr. Askjær Jørgensen vil jeg sige, at jeg har ikke på nogen måde spået om, hvordan renteutviklingen vil være i Europa eller i verden eller i Danmark i år. Det, jeg har sagt, og det vil jeg gerne gentage, er, at vores forholdsmæssige omkostningsstigninger i 1980 og nu i 1981 har været lavere end i de andre lande. Vi har altså fået en konkurrencemæssig forbedring. Det var her, jeg benyttede årstallet 1980 og sagde »i år«.

Vedrørende renteutviklingen sagde jeg, at det er forhåbentlig sådan – det er i hvert tilfælde regeringens hensigt – at vi får gennemført en økonomisk politik, som gør det muligt, når det internationale renteniveau falder, da også at lade vort renteniveau falde. Vores vil vedblivende ligge i overkanten; så længe vi har betalingsbalanceunderskud, må det ligge i overkanten af det internationale renteniveau. Når vi fører den politik, vi i øjeblikket er slået ind på, vil det betyde, at vi kan sænke renten, når det internationale renteniveau falder. Jeg tør ikke spå om, hvornår det sker, og det gjorde jeg heller ikke før.

Til hr. Rahbæk Møller vil jeg sige, at det er jo rigtigt, at omkostningerne indeholder de forskellige elementer, der blev nævnt. Men når det nævnes, at renten spiller denne rolle for vor konkurrenceevne, vil jeg gerne gøre

[Økonomiministeren]

opmærksom på, at vi har en række ordninger, hvorefter investeringer i eksportøjemed kan finansieres til samme rente, som vore konkurrenter i udlandet kan finansiere deres investeringer til. Det er altså ikke sådan, at det generelle renteniveau, vi har her i landet, er en omkostning for alle investeringer til eksportformål. Tværtimod, vi har altså differencieret rente.

Det centrale, når det drejer sig om at øge vores konkurrenceevne over for udlandet, er, at vores samlede omkostningsniveau ikke stiger så stærkt som de andre landes. Det gjorde det ikke i 1980, og det mener vi heller ikke det vil komme til at gøre i 1981, hovedsagelig fordi den danske krone ikke følger med valutakursstigningerne i nogle af de lande, vi eksporterer til. Det gælder direkte for dollar og for sterling, og det gælder for de lande, hvis valutaer følger en buket af andre valutaer med sterling og dollar i. Når disse valutaer stiger, betyder det, at vores krone løbende bliver devalueret i forhold til disse valutaer, og det giver os en konkurrencemæssig fordel. Det er det, jeg omtalte.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om beskattning til kommunerne af faste ejendomme.

[Af Ivar Hansen (V) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 171. Fremsat 10/2 81).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Det fremsatte lovforslag går ud på at ophæve den bestemmelse i den kommunale ejendomsskattelev, der fastsætter, at en kommunes grundskyldpromille skal være mindst 10, når mindst én af dens skatteydere ved den senest foretagne slutligning er blevet ramt af det såkaldte skatteloft og derfor har fået nedsættelse af indkomstskatten til staten efter udskrivningslovens § 3. Det er en yderligere betingelse for forpligtelsen til at fastsætte grundskyldpromillen til mindst 10, at kommunens udskrivningsprocent også for det kommende kalenderår er af en sådan størrelse, at der er mulighed for, at nogle af kommunens skatteydere kan nå op over skatteloftet.

Reglen blev i sin tid indført som et led i et politisk forlig om skatteloftet, idet man fandt det rigtigt og rimeligt, at kommuner, der udskriver indkomstskat med så store procenter, at deres skatteydere vil kunne nå op over skatteloftet, så skatten til staten skal nedsættes, også i rimeligt omfang anvender grundværdierne som udskrivningsgrundlag.

Jeg kan oplyse, at i skatteåret 1981 er én kommune blevet ramt af denne bestemmelse. For så vidt angår skatteårene 1982 og 1983, kan der med de udskrivningsprocenter, der var gældende i 1980 og gælder i 1981, blive tale om yderligere et mindre antal kommuner, der kan blive nødt til at anvende en grundskyldpromille på mindst 10, hvor de i dag har en noget lavere. For såvel 1982 som 1983 er det en forudsætning for, at de pågældende kommuner skal blive ramt af minimumsreglen, at der ikke sker en nedsættelse af deres udskrivningsprocenter, sådan at man kommer ned under skatteloftet. En sådan nedsættelse vil sikkert blive tilstræbt i de pågældende kommuner, men vil ikke kunne opnås i dem alle.

Regeringen finder det ikke logisk at ophæve en fornuftig regel om, at også grundskatter skal anvendes i et rimeligt omfang, hvis staten skal nedsætte statsskatten for skatteydere i en kommune, på et tidspunkt, hvor denne regel begynder at træde i funktion i et beskedent omfang.

Taanquist (S):

Vores ordfører kan ikke være til stede, så jeg skal på hans vegne sige, at vi selvfølgelig